

OLIMPIADA DE ȘTIINȚE SOCIO-UMANE
ETAPA JUDEȚEANĂ
TÂRGOVIȘTE, 28 februarie 2015
LOGICĂ, ARGUMENTARE ȘI COMUNICARE

SUBIECTUL I _____ **15 puncte**

Fie termenii *A, B, C, D, E*, astfel încât: Termenul *A* e în raport de subordonare față de termenii *B* și *D*; termenul *C* e în raport de subordonare față de termenul *B*; termenul *C* e în raport de încrucișare cu termenii *D* și *E*; termenul *B* e în raport de încrucișare cu termenii *D* și *E*; termenul *D* este în raport de subordonare față de termenul *E*; termenii *A* și *C* sunt în raport de contrarietate.

- a) Reprezentați cu ajutorul diagramelor Euler, în cadrul unei singure figuri grafice, raporturile dintre cei 5 termeni.
- b) Dați exemplu de (numiți) termeni care să corespundă, integral, cerințelor precizate mai sus.
- c) Stabiliți, în baza reprezentării realizate, valoarea de adevăr a următoarelor propoziții: toți *C* sunt *B*; unii *C* sunt *D*; unii *D* nu sunt *B*; toți *B* sunt *A*; toți *A* sunt *C*.

SUBIECTUL II _____ **15 puncte**

Fie termenii: *târgoviștean, om, european, român, dâmbovițean*.

- a) Scrieți termenii în ordinea crescătoare a intensiunii lor. Numiți termenul care are intensiunea cea mai mare și termenul care are extensiunea cea mai mare.
- b) Pornind de la termenul cu intensiunea cea mai mare, de la punctul a), precizați în ce sens se modifică extensiunea și intensiunea acestui termen, prin adăugarea proprietății „*cu studii superioare*”.
- c) Clasificați din punct de vedere intensional termenul cu intensiunea cea mai mare din cadrul termenilor de mai sus.
- d) Construiți o definiție a termenului „*european*”, care să încalce, în același timp, oricare trei reguli ale definiției. Precizați regulile încălcate.

SUBIECTUL III _____ **30 puncte**

1. Sorina a construit următoarea propoziție: „*Toți arhitecții sunt persoane creative*”.

- a) Pornind de la această propoziție, alcătuiți un șir de inferențe, în care să aplicați în limbaj formal, în mod alternativ și repetat, operațiile de obversiune și conversiune, până la conversa nevalidă. Transcrieți în limbaj natural, ultima inferență din șirul realizat.
- b) Pornind de la premisa dată, derivați în limbaj formal și natural, contrapusa parțială. Apoi, de la aceeași premisa, derivați în limbaj formal și natural, inversa totală.

2. Se dă propoziția: „*Unii oameni nu sunt blonzi*”.

- a) Pornind de la această propoziție, alcătuiți un șir de inferențe, în care să aplicați în limbaj formal, în mod alternativ și repetat, operațiile de obversiune și conversiune, până la blocare/conversă nevalidă. Transcrieți în limbaj natural ultima inferență din șirul realizat.
- b) Scrieți în limbaj formal, obversa contrapusei totale obversei conversei contradictoriei subcontrarei propoziției de la punctul 2.

INSPECTORATUL ȘCOLAR AL JUDEȚULUI DÂMBOVIȚA

Transcrieți în limbaj natural propoziția rezultată.

SUBIECTUL IV

30 puncte

1. Se dau următoarele două moduri silogistice: *eao-3* și *eae-4*.

- a) Determinați schemele de inferență ale celor două moduri silogistice.
- b) Verificați validitatea celor două moduri silogistice, utilizând metoda diagramelor Venn pentru primul mod silogistic și metoda reducerii directe pentru al doilea mod silogistic.
- c) Precizați explicit pentru fiecare mod silogistic dacă este valid sau nu, iar în cazul celui nevalid/celor nevalide specificați tipul de eroare formală care determină nevaliditatea.

2. Se dă următoarea concluzie: ***“Mihai Eminescu este om de cultură”***.

- a) Pornind de la această concluzie, construiți, în limbaj natural și formal, un sorit care unește în concluzie subiectul ultimei premise cu predicatul primei premise.
- b) Precizați tipul de sorit care corespunde cerinței de mai sus și reconstituiți separat silogismele care îl alcătuiesc, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural.
- c) Derivați (justificați) o propoziție universal afirmativă cu ajutorul unei entimeme de ordinul 1 (în limbaj formal și natural).

Notă: Toate subiectele sunt obligatorii. 10 puncte se acordă din oficiu. Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

INSPECTORATUL ȘCOLAR AL JUDEȚULUI DÂMBOVIȚA
OLIMPIADA DE ȘTIINTE SOCIO-UMANE
LOGICĂ, ARGUMENTARE ȘI COMUNICARE
ETAPA JUDEȚEANĂ (DÂMBOVIȚA)
28 februarie 2015
BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE:

SUBIECTUL I - 15 PUNCTE, DIN CARE:

- a) **5 puncte** pentru reprezentarea grafică corectă (se acordă punctaj numai pentru reprezentarea grafică integral corectă)
- b) **5 puncte** pentru precizarea (exemplificarea) celor 5 termeni care corespund raporturilor precizate
- c) **5 puncte** pentru stabilirea corectă a valorii de adevăr a celor 5 propoziții (câte **1 punct** pentru fiecare valoare de adevăr determinată corect)
 - toți C sunt B - adevărat
 - unii C sunt D - adevărat
 - unii D nu sunt B - adevărat
 - toți B sunt A - fals
 - toți A sunt C - fals

SUBIECTUL II - 15 PUNCTE, DIN CARE:

- a) **3 puncte**, din care: **1 punct** pentru scrierea corectă a termenilor în ordinea crescătoare a intensiunii lor; **1 punct** pentru nominalizarea termenului cu intensiunea cea mai mare (târgoviștean); **1 punct** pentru nominalizarea termenului cu extensiunea cea mai mare (om)
- b) **2 puncte** pentru precizarea: extensiunea și intensiunea termenului se modifică, astfel extensiunea scade, iar intensiunea crește
- c) **4 puncte** pentru clasificarea corectă din punct de vedere intensional a termenului
- d) **6 puncte**, din care: **3 puncte** pentru construcția definiției conform cerinței (se acordă punctaj numai dacă se respecta condiția precizată, încălcarea simultană a trei reguli); **3 puncte** pentru nominalizarea corectă a regulilor încălcate

SUBIECTUL III - 30 PUNCTE, DIN CARE:

1.

- a) **7 puncte**, din care: **6 puncte** pentru alcătuirea șirului de inferențe, în care se aplică în limbaj formal, în mod alternativ și repetat, operațiile de obversiune și conversiune, până la conversa nevalidă; **1 punct** pentru transcrierea în limbaj natural, a ultimei inferențe din șirul realizat
- b) **8 puncte**, din care: **4 puncte** pentru derivarea în limbaj formal și natural, a contrapusei parțiale; **4 puncte** pentru derivarea în limbaj natural și formal, a inversei totale

2.

- a) **7 puncte**, din care: **5 puncte** pentru alcătuirea șirului de inferențe, în care se aplică în limbaj formal, în mod alternativ și repetat, operațiile de obversiune și conversiune, până la blocare; **2 puncte** pentru transcrierea în limbaj natural, a ultimei inferențe din șirul realizat
- b) **8 puncte**, din care: **6 puncte** pentru scrierea, în limbaj formal, a obversei contrapusei totale a obversei conversei contradictoriei subcontrarei propoziției de la punctul 2; **2 puncte** pentru transcrierea în limbaj natural, a ultimei inferențe din șirul realizat

SUBIECTUL IV- 30 PUNCTE, DIN CARE:

- **15 PUNCTE PENTRU SUBIECTUL 1., DUPĂ CUM URMEAZĂ :**

- a) **4 puncte** pentru determinarea celor două scheme de inferență ale modurilor *eao-3* și *eae-4*
- b) **6 puncte**, din care:

- **3 puncte** pentru verificarea prin metoda diagramelor Venn a validității modului silogistic **ea0-3** ;
- **3 puncte** pentru verificarea prin metoda reducerii directe a validității modului silogistic **ea0-4**

c) 5 puncte, din care: **1 punct** pentru precizarea explicită a validității modului **ea0-3**; **1 punct** pentru precizarea explicită a nevalidității modului **ea0-4**; **3 puncte** pentru precizarea tipului de eroare formală care determină nevaliditatea

-15 PUNCTE PENTRU SUBIECTUL 2., DUPA CUM URMEAZA :

a) 5 puncte pentru construcția, în limbaj natural, a unui sorit în care concluzia este propoziția **“Mihai Eminescu este om de cultură.”**, unind subiectul ultimei premise cu predicatul primei premise

b) 6 puncte, din care: 2 puncte pentru precizarea tipului de sorit- soritul goclenian; **2 puncte** pentru reconstrucția silogismelor care alcătuiesc soritul în limbaj formal; **2 puncte** pentru reconstrucția silogismelor care alcătuiesc soritul în limbaj natural

c) 4 puncte, din care: **2 puncte** pentru derivarea unei propoziții universal afirmative cu ajutorul unei entimeme de ordinul 1 în limbaj formal; **2 puncte** pentru derivarea unei propoziții universal afirmative cu ajutorul unei entimeme de ordinul 1 în limbaj natural (lipsește premisa majoră)

NOTĂ: Oricare alte simboluri acceptate în silogistică pot fi utilizate în vederea formalizării

10 puncte din oficiu

NOTA:Nota finală se stabilește prin împărțirea punctajului obținut la 10.

